

ज्यौतिषम्

1. ज्यौतिषशास्त्रप्रवर्तकाः आचार्याः सन्ति-
(1) 16 (2) 18 (3) 20 (4) 22 उत्तरम्- (2)
2. लघुमानसग्रन्थो वर्तते-
(1) ब्रह्मगुप्तस्य (2) लल्लस्य (3) कमलाकरस्य (4) मुञ्जालस्य उत्तरम्- (4)
3. करणकुतूहलग्रन्थकारः वर्तते-
(1) श्रीधरः (2) श्रीपतिः (3) वराहः (4) भास्करः उत्तरम्- (4)
4. बृहज्जातकग्रन्थकारो वर्तते-
(1) लगधः (2) परमेश्वरः (3) वराहः (4) लल्लः उत्तरम्- (3)
5. कल्याणवर्मणो ग्रन्थः विद्यते-
(1) मुहूर्तचिन्तामणिः (2) सारावली (3) जातकतत्त्वम् (4) रत्नमाला उत्तरम्- (2)
6. भचक्रपदेन ज्ञायते-
(1) ग्रहचक्रं (2) वृत्तचक्रम् (3) नक्षत्रचक्रम् (4) कालचक्रम् उत्तरम्- (3)
7. कालमानानि भवन्ति-
(1) 7 (2) 9 (3) 13 (4) 15 उत्तरम्- (2)
8. सूच्याभिन्ने पद्मपत्रे भवति-
(1) लीक्षकम् (2) रेणुः (3) त्रुटिः (4) लवः उत्तरम्- ()
9. सम्प्रति मनुः विद्यते-
(1) चाक्षुषः (2) तामसः (3) सावर्णिः (4) वैवस्वतः उत्तरम्- (4)
10. सौरैक्तभूषरिधिर्भवति-
(1) 3200 (2) 3438 (3) 5060 (4) 4967 उत्तरम्- (3)
11. चान्द्रमाससममहोरात्रं भवति-
(1) नराणाम् (2) देवानाम् (3) पितृणाम् (4) कालचक्रम् उत्तरम्- (3)

12. परमक्रान्तिमानं भवति-
- (1) 24 (2) 25 (3) 27 (4) 29 उत्तरम्- (1)
13. तिथ्यन्तसूर्योदयोस्तु मध्ये भवति-
- (1) रात्रिशेषः (2) अवमशेषः (3) दिनशेषः (4) अधिशेषः उत्तरम्- (2)
14. मनूनां सन्धयो भवन्ति-
- (1) 13 (2) 14 (3) 15 (4) 16 उत्तरम्- (3)
15. मृदूच्चेन हीनो ग्रहो भवति-
- (1) मन्दकेन्द्रं (2) शीघ्रकेन्द्रं (3) राशिकेन्द्रं (4) ग्रहकेन्द्रं उत्तरम्- (1)
16. त्रिभ राशिभिर्भवति-
- (1) धनम् (2) ऋणम् (3) पदम् (4) कर्णम् उत्तरम्- (3)
17. पलभाज्ञानं क्रियते-
- (1) अयनदिने (2) विषुवदिने (3) ग्रहणदिने (4) संक्रान्तिदिने उत्तरम्- (2)
18. रेखा-स्वदेशयोः पूर्वापरमन्तरं भवति-
- (1) अक्षांशः (2) भूपरिधिः (3) देशान्तरम् (4) ग्रहान्तरम् उत्तरम्- (3)
19. ग्रहाणां गतयो भवन्ति-
- (1) 6 (2) 8 (3) 10 (4) 12 उत्तरम्- (2)
20. वृत्तपादे ज्यार्धानि भवन्ति-
- (1) 21 (2) 23 (3) 24 (4) 27 उत्तरम्- (3)
21. आसन्नजीवाद्द्वयान्तरं भवति-
- (1) चापखण्डम् (2) वृत्तखण्डम् (3) लम्बखण्डम् (4) ज्याखण्डम् उत्तरम्- (4)
22. स्वखमध्य-निरक्षमध्ययोर्मध्ये भवति -
- (1) लम्बांशाः (2) तूलांशाः (3) अक्षांशाः (4) क्रान्त्यंशाः उत्तरम्- (3)

23. दिगंशाः भवन्ति-
- (1) नाडीवृत्ते (2) क्रान्तिवृत्ते (3) पूर्वापरवृत्ते (4) क्षितिजवृत्ते उत्तरम्- (4)
24. विषुवांशाः भवन्ति-
- (1) विषुवद्वृत्ते (2) क्रान्तिवृत्ते (3) पूर्वापरवृत्ते (4) क्षितिजवृत्ते उत्तरम्- (1)
25. मन्दस्पष्टग्रह - मध्यमग्रहयोरन्तरं भवति-
- (1) शीघ्रफलम् (2) मन्दफलम् (3) चरफलम् (4) वक्रफलम् उत्तरम्- (2)
26. मन्दफलं मेषादिकेन्द्रे भवति -
- (1) ऋणम् (2) धनम् (3) धनर्णम् (4) ऋणधनम् उत्तरम्- (2)
27. सूर्यस्ष्टीकरणे संस्कारो विधीयते-
- (1) मन्दफलम् (2) शीघ्रफलम् (3) शीघ्रफलार्धम् (4) मन्दफलार्धम् उत्तरम्- (1)
28. अक्षक्षेत्राणि भवन्ति -
- (1) 6 (2) 8 (3) 10 (4) 12 उत्तरम्- (2)
29. महायुगे अयनभगणाः भवन्ति -
- (1) 300 (2) 400 (3) 500 (4) 600 उत्तरम्- (4)
30. क्रान्ति - क्षितिजवृत्तयोः सम्पातः भवति -
- (1) लग्नम् (2) देशान्तरम् (3) चरम् (4) खमध्यम् उत्तरम्- (1)
31. चरखण्डकालो भवति -
- (1) क्षितिजे (2) उन्मण्डले (3) समप्रोते (4) अहोरात्रवृत्ते उत्तरम्- (4)
32. शंकुमानं भवति -
- (1) 10 (2) 12 (3) 14 (4) 16 उत्तरम्- (2)
33. सूर्येन्दुभगणान्तरं भवति -
- (1) रविमासाः (2) चान्द्रमासाः (3) अधिमासाः (4) क्षयमासाः उत्तरम्- (2)

34. मध्यमास्पष्टभुजयोरन्तरं भवति -
 (1) मध्यमान्तरम् (2) स्पष्टान्तरम् (3) भुजान्तरम् (4) देशान्तरम् उत्तरम् (3)
35. सौरवर्षे संक्रान्तयो भवन्ति -
 (1) 11 (2) 12 (3) 13 (4) 14 उत्तरम् (2)
36. वृत्तस्य षण्णवत्यंशो दृश्यते
 (1) वृत्सवत् (2) चापवत् (3) चापखण्डवत् (4) दण्डवत् उत्तरम् (4)
37. सूर्यग्रहणं भवति -
 (1) अमायाम् (2) पूर्णिमायाम् (3) चतुर्दश्याम् (4) प्रतिपदि उत्तरम् (1)
38. गोलारंभो भवति -
 (1) मेषात् (2) वृषात् (3) कर्कात् (4) सिंहात् उत्तरम् (1)
39. द्विसंक्रान्तिमासो भवति -
 (1) अधिमासः (2) युगमासः (3) क्षयमासः (4) सौरमासः उत्तरम् (3)
40. भुजांश - विषुवांशयोरन्तरं भवति -
 (1) परमान्तरम् (2) मध्यान्तरम् (3) देशान्तरम् (4) उदयान्तरम् उत्तरम् (4)
41. चन्द्रग्रहणे ग्राहको भवति -
 (1) सूर्यः (2) भूभा (3) चन्द्रमा (4) सूर्यभा उत्तरम् (2)
42. चन्द्रग्रहणे स्पर्शो भवति -
 (1) पश्चिमे (2) याम्ये (3) पूर्वे (4) सौम्ये उत्तरम् (3)
43. सर्वग्रहणे अवयवाः भवन्ति -
 (1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5 उत्तरम् (4)
44. सूर्यग्रहणे मोक्षो भवति -
 (1) पश्चिमतः (2) पूर्वतः (3) उत्तरतः (4) दक्षिणतः उत्तरम् (2)

45. ग्रहणस्य भेदाः भवन्ति -

(1) 4 (2) 5 (3) 6 (4) 7 उत्तरम् (1)

46. लम्बनाभावो भवति -

(1) क्षितिजे (2) समस्थाने (3) खमध्ये (4) पूर्वस्वस्तिके उत्तरम् (3)

47. षड्भान्तरे सूर्येन्दू तिष्ठतः -

(1) पूर्णिमान्ते (2) अमान्ते (3) तिथ्यन्ते (4) तिथ्यादौ उत्तरम् (1)

48. सूर्यचन्द्रयोरन्तराभावो भवति -

(1) पूर्णिमान्ते (2) तिथ्यन्ते (3) अमान्ते (4) तिथ्यादौ उत्तरम् (3)

49. नतिरुत्पद्यते -

(1) चन्द्रग्रहणे (2) सूर्यग्रहणे (3) सर्वग्रहणे (4) खण्डग्रहणे उत्तरम् (2)

50. ग्रहणसंभवभुजांशाः भवन्ति -

(1) 10 (2) 14 (3) 16 (4) 18 उत्तरम् (1)

51. उत्तरगोले महद्विनं भवति -

(1) मेषादौ (2) कर्कादौ (3) तुलादौ (4) मकरादौ उत्तरम् (2)

52. याम्यगोले महती रात्रिर्भवति -

(1) मेषारंभे (2) कर्कारंभे (3) मकारंभे (4) तुलारंभे उत्तरम् (3)

53. सप्तमीतिथेः स्वामी भवति -

(1) अहिः (2) स्कन्दः (3) सूर्यः (4) शिवः उत्तरम् (3)

54. कालपुरुषाङ्गे उदरस्थाने विद्यते -

(1) सिंहः (2) कन्या (3) कर्कः (4) तुला उत्तरम् (1)

55. शनैश्चरस्य उच्चमस्ति -

(1) मेषः (2) मिथुनम् (3) सिंह (4) तुला उत्तरम् (4)

56. बुधस्य मूलत्रिकोणमस्ति -

(1) मिथुनम् (2) कन्या (3) तुला (4) मीनः उत्तरम् (2)

57. स्थिरराशिः विद्यते -

(1) मेषः (2) वृषः (3) मिथुनम् (4) कर्कः उत्तरम् (2)

58. आग्नेयदिक्पतिर्विद्यते -

(1) शुक्रः (2) सूर्यः (3) चन्द्रः (4) शनिः उत्तरम् (1)

59. कालनरस्य दुःखस्वरूपं विद्यते -

(1) शुक्रः (2) कुजः (3) केतुः (4) शनिः उत्तरम् (4)

60. गुरुः पूर्णं पश्यति -

(1) 4,5 (2) 5,7 (3) 7,8 (4) 8,9 उत्तरम् (2)

61. ग्रहेषु सचिवो विद्यते -

(1) बुधः (2) गुरुः (3) शनिः (4) केतुः उत्तरम् (1)

62. कुजस्य मित्रमस्ति -

(1) सूर्यः (2) बुधः (3) शुक्रः (4) शनिः उत्तरम् (1)

63. आर्द्रायाः स्वामी विद्यते -

(1) यमः (2) सूर्यः (3) पितरः (4) रुद्रः उत्तरम् (4)

64. मृदुसंज्ञक नक्षत्रं विद्यते -

(1) अश्विनी (2) पूर्वभाद्र (3) मृगशिरा (4) मूलम् उत्तरम् (3)

65. करणानि भवन्ति -

(1) 8 (2) 9 (3) 10 (4) 11 उत्तरम् (4)

66. एकादशेदिवसे भवति -

(1) नामकरणम् (2) चूडाकरणम् (3) ताम्बूलभक्षणम् (4) दोलारोहणम् उत्तरम् (1)

67. विषमवर्षे भवति -

(1) चूडाकरणम् (2) नामकरणम् (3) उपनयनम् (4) समावर्तनम् उत्तरम् (1)

68. उपनयने विहिततिथयो भवन्ति -

(1) 2,6 (2) 3,5 (3) 2,3,5 (4) 2,3,4 उत्तरम् (3)

69. विवाहविहितमासो वर्तते -

(1) श्रावणः (2) कात्तिकः (3) पौषः (4) माघः उत्तरम् (4)

70. विवाहे नाडीगुणाः भवन्ति -

(1) 5 (2) 6 (3) 7 (4) 8 उत्तरम् (4)

71. एकार्गलदोषविचारः क्रियते -

(1) उपनयेन (2) चूडाकरणे (3) विवाहे (4) नामकरणे उत्तरम् (3)

72. नवमांशमानं भवति -

(1) 2-20 (2) 3-20 (3) 4-20 (4) 5-20 उत्तरम् (2)

73. द्विस्वभावराशिषु गतेषु ग्रहेषु योगो भवति -

(1) नलयोगः (2) सर्पयोगः (3) मालायोगः (4) दलयोगः उत्तरम् (1)

74. आसन्नकेन्द्रभवनद्वयगैः ग्रहैः भवति -

(1) शकटयोगः (2) यवयोगः (3) मुसलयोगः (4) गदायोगः उत्तरम् (4)

75. चन्द्राद् रविं विहाय द्वादशगैः ग्रहैः भवति -

(1) सुनफयोगः (2) अनफायोगः (3) मुसलयोगः (4) विहगयोगः उत्तरम् (2)

76. षष्ठगः चन्द्र पापेक्षितः शुभदृग्हीनः भवति -

(1) कष्टकरः (2) शुभकरः (3) सद्योरोगकरः (4) शीघ्रमृत्युदः उत्तरम् (4)

77. लग्नगो बली जीवः नाशयति -

(1) जातकम् (2) अरिष्टम् (3) धनम् (4) पितरम् उत्तरम् (2)

78. गर्भस्थ शिशोः नवममासेशो भवति -
 (1) चन्द्रः (2) गुरुः (3) सूर्यः (4) शुक्रः उत्तरम् (1)
79. निसर्गायुषः शनिवर्षमानं भवति -
 (1) 30 (2) 40 (3) 50 (4) 60 उत्तरम् (3)
80. पिण्डायुषि चन्द्रवर्षसंख्या भवति -
 (1) 15 (2) 25 (3) 35 (4) 45 उत्तरम् (2)
81. वक्रग्रहस्य साधितायुर्दायमानं क्रियते -
 (1) अर्द्धम् (2) पूर्णम् (3) द्विगुणं (4) त्रिगुणम् उत्तरम् (4)
82. विंशोत्तरीमध्ये शुक्रदशामानं भवति -
 (1) 16 (2) 17 (3) 19 (4) 20 उत्तरम् (4)
83. पुष्यनक्षत्रजातस्य विंशोत्तरीदशा भवति -
 (1) सूर्यस्य (2) कुजस्य (3) शनैश्चरस्य (4) केतोः उत्तरम् (3)
84. अष्टोत्तरीदशामानं भवति -
 (1) 105 (2) 108 (3) 110 (4) 120 उत्तरम् (2)
85. भद्रिकायोगिनीदशामानं भवति -
 (1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5 उत्तरम् (4)
86. पञ्चमभावकारकग्रहो वर्तते -
 (1) गुरुः (2) शुक्रः (3) शनिः (4) बुधः उत्तरम् (1)
87. "मुंथा" इत्यस्य प्रयोगः कस्यां पद्धत्यां भवति -
 (1) प्रश्ने (2) रमले (3) गोचरे (4) ताजिके उत्तरम् (4)
88. विद्याविचारो विधीयते -
 (1) द्वितीयात् (2) चतुर्थात् (3) पञ्चमात् (4) भाग्यात् उत्तरम् (3)

89. स्त्रीकारकग्रहो वर्तते -

(1) शुक्रः (2) शनिः (3) चन्द्रः (4) बुधः उत्तरम् (1)

90. सप्तमस्थाने सूर्ये सति स्त्री भवति -

(1) पुत्रवती (2) बन्ध्या (3) कन्यावती (4) धनवती उत्तरम् (2)

91. होरेन्दोः दशमगते कुजे धनाप्तिः भवति -

(1) सूर्यात् (2) चन्द्रात् (3) कुजात् (4) बुधात् उत्तरम् (3)

92. त्रिषडायेशाः भवन्ति -

(1) शुभदाः (2) पापाः (3) मिश्रफलदाः (4) शुभाशुभफलदाः उत्तरम् (1)

93. शुक्रस्य रत्नं विद्यते -

(1) माणिक्यम् (2) गारुत्मकम् (3) नीलम् (4) हीरकम् उत्तरम् (4)

94. नतकालस्य प्रयोजनं भवति -

(1) सप्तमलग्नसाधने (2) चतुर्थलग्नसाधने
(3) दशमलग्नसाधने (4) प्रथमलग्नसाधने उत्तरम् (3)

95. पिप्पलकाष्ठं विद्यते -

(1) सूर्यस्य (2) चन्द्रस्य (3) बुधस्य (4) गुरोः उत्तरम् (4)

96. पञ्चमहापुरुषयोगेषु बुधेन भवति -

(1) भद्रयोगः (2) रुचकयोगः (3) मालव्ययोगः (4) हंसयोगः उत्तरम् (1)

97. गौरगात्रो भवति -

(1) चन्द्रः (2) बुधः (3) गुरुः (4) शुक्रः उत्तरम् (3)

98. बुधस्य स्वामी विद्यते -

(1) वरुणः (2) विष्णुः (3) इन्द्रः (4) शिवः उत्तरम् (2)

99. स्नायुधातोः स्वामी भवति -

(1) चन्द्रः (2) कुजः (3) गुरुः (4) शनिः उत्तरम् (4)

100. लग्ननवांशपतुल्यं भवति -

(1) धनम् (2) बलम् (3) ननुः (4) आयुः उत्तरम् (3)

1. काव्यप्रकाशस्य द्वितीये उल्लासे किं वर्णितमस्ति?

(A) ध्वनिनिरूपणम् (B) रसविवेचनम् (C) गुणस्वरूपम् (D) काव्यलक्षणम् उत्तरम् (D)

2. रसस्य विवेचनं कस्मिन् उल्लासे वर्तते?

(A) प्रथमे (B) तृतीये (C) द्वितीये (D) पञ्चमे उत्तरम् (D)

3. दशमोल्लासे कस्य वर्णनम् अस्ति?

(A) रसस्य (B) दोषस्य (C) चित्रकाव्यस्य (D) अर्थालङ्कारस्य उत्तरम् (D)

4. मम्मटः अर्थस्य कति प्रकारान् स्वीकरोति?

(A) 5 (B) 3 (C) 6 (D) 9 उत्तरम् (B)

5. कतिरसदोषाः सन्ति काव्यप्रकाशे?

(A) 17 (B) 25 (C) 13 (D) 19 उत्तरम् (C)

6. मम्मटेन काव्यस्य कति कारणानि आह?

(A) 7 (B) 3 (C) 10 (D) 75 उत्तरम् (B)

7. मम्मटः लक्षणां कां क्रिया स्वीकरोति?

(A) आरोपिताम् (B) अनारोपिताम् (C) सहायकाम् (D) नकोऽपि उत्तरम् (A)

8. भोजः कति गुणाः स्वीकरोति?

(A) 3 (B) 10 (C) 24 (D) 19 उत्तरम् (C)

9. वामनेन कति गुणाः स्वीकृता?

(A) 27 (B) 20 (C) 29 (D) 10 उत्तरम् (B)

10. काव्यप्रकाशे कति अर्थालङ्कारप्रतिपादिताः?

(A) 70 (B) 65 (C) 61 (D) 50 उत्तरम् (C)

11. आचार्यविश्वनाथः कस्य सम्प्रदायस्य आचार्यः?

(A) रसरम्प्रदायस्य (B) ध्वनिसम्प्रदायस्य (C) औचित्यसम्प्रदायस्य (D) रीतिरम्प्रदायस्य उत्तरम् (A)

12. साहित्यदर्पणे कस्य शैली वर्तते?

